

„Rana s kopjem v desno stran je dovolj velika, da je lahko napravila grozno razmesarjenje, toda dovolj majhna, da bi skozenj mogla iti človeška nudost. Človek mora postati črv in kakor črv se odpira ta rana v Presvetem Srcu, kajti sicer bi ne mogel tja in bi ne mogel vanjo“.

pisatelj Jaroslav Durych

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina:
na posamezni naslov
30 Din, na skupni 24 Din,
za inozemstvo 72 Din,
z Marijinim L. 100 Din,
za Ameriko 3 dolare
*
Štev. položnice 11-806
*
Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Državljska dolžnost

Vsak ima svoje dolžnosti. Človek brez dolžnosti živi od dela tujih rok in je škodljiv družini, občini in državi. Že red lepega vedenja nas uči, da moramo opravljati natanko dolžnosti svojega stanu in vršiti vsako delo vestno. Od otroka, ki hodi v šolo, pa do starca, vsak mora svoje delo opravljati tako, da rodi čim več sadov. Kamorkoli smo postavljeni, na njivo, v gozd, v tovarno ali v pisarno, povsod bodimo dobri oskrbniki in delavci. To je prava naša dolžnost. Kdor se temu izneveri, ni vreden naše lepe slovenske zemlje.

Človek pa ne živi sam, ni neodvisen gospodar. Človek je družabno bitje, živi, napreduje lahko samo v družbi. Zato mora biti naše delo usmerjeno vedno tudi v korist družbi, v korist onih, ki živijo skupaj z nami. Skrbeti moramo ne samo za sebe, ampak tudi za rast svoje družine, občine in države. Saj imamo mi korist od družine, ki nas je vzgojila, od občine, ki skrbi za blagor in napredek občanov, od države, ki nas varuje pred sovražniki, nam omogoča izobrazbo in priskoči na pomoč, če nas je doletela nesreča. Zato moramo plačevati davke in pomagati z delom za razvoj in napredek občine in države. Tudi to svojo dolžnost moramo vestno in natanko spolnjevati.

Imamo pa še tretjo dolžnost, ki je ravno tako važna in nujna. Imenovali bi jo lahko *državljska dolžnost*. V teh težkih in hudih časih se moramo posebno te dobro zavediti in jo natanko izpolnjevati. Državljska dolžnost zahteva od nas, da *branimo državo in s tem svojo svobodo*. Šele jetnik zna prav ceniti svobodo in suženj tujemu gospodstvu svojo lastno državo. Naši možje in žene, ki so živeli pod tujim jarmom, vedo, kaj je svoboda in lastna država.

Pred kratkim je rekel francoski predsednik, da je država v nevarnosti. Pozval je vse Francoze, da vsak na svojem mestu stori vse, da reši državo. Naša država še ni v nevarnosti. Mi nikogar ne mislimo napasti in tudi nimamo okoli sebe kakih posebnih sovražnikov ali prijateljev, ampak smo z vsemi v dobrih odnosih in od nobenega ničesar ne želimo. Samo eno željo imamo v teh časih, da nas pustijo drugi pri miru. To je modra politika naše vlade, ko se bje boj na življenje in smrt med velikimi narodi.

Vendar moramo stati na straži. Danes tako malo veljajo obljube in druge besede, zato moramo biti na straži. Svojo svobodo in domovino moramo braniti. *Branimo jo pa s tem, če smo vedno pripravljeni*. V izrednih časih zahteva država izrednih stvari. Zato ne poslušajmo in ne verujmo nobenemu glasu, ki prihaja od zunaj. Najprej imejmo veliko zaupanje v državno vodstvo. Saj je tudi vredno našega zaupanja, ker nas je s svojim modrim ravnanjem obvarovalo vsaj do danes vojne, ki se širi in grozi na vse strani. Danes imamo na čelu države modro vodstvo.

Državljska dolžnost je danes tudi v tem, da mirno in trezno sprejemamo vse varstvene ukrepe vlade. Bolj se zavarujemo, bolj smo varni pred vojno. Izpolnimo natanko vsak ukrep in nalogo, ki nam jo nalaga država. Mi se moramo zavarovati in biti pripravljeni pred vsakim, ki bi prelomil dano obljubo do naše države. Če sem poklican na orožne vaje, če mi država naloži novo breme, če se moram temu ali onemu odpovedati, če moram biti vedno na svojem mestu, vse to mi bodi v teh časih

Naša pomožna vojska

je bila ustanovljena pretekli teden. Naloga te pomožne vojske je pred vsem ta, da zagotovi nemoteno gospodarsko življenje v zaledju, ko bi za vojno sposobni moški bili mobilizirani. Zlasti pa bo naloga pomožne vojske, da bo zaledje skrbelo ne le za zadostno prehrano vsega prebivalstva, temveč tudi za potrebe vojskujoče se vojne sile. Pomožna vojska ima po tej uredbi tri pozive. V prvi poziv spadajo vsi industrijski delavci in namoščencl, ki so določeni delati v tovarnah, ki so važne za državno brambo. Ti člani pomožne vojske morajo v miru dobiti svoj delavski razpored. Kakor hitro je razglašena mobilizacija, morajo oditi v tovarne, kamor so določeni. Če niso vojaki, dobijo plačo, kakršna jim pripada. Če pa so vojaki, ne dobivajo plače. V drugi poziv spadajo kmetje, ki bo njihova naloga, da bodo vsa zemljišča dobro obdelana. Porabili pa bi jih tudi za druga, zemeljska dela, popravljanje potov in cest. Če se bo občini zdelo potrebno,

bo poklicala v ta poziv tudi kmečke ženske, da bi polje ne ostalo neobdelano. Tako bodo ti kmečki poklicanci obdelovali polje, najprej v svoji občini tam, kjer zaradi pomanjkanja delovnih sil ne more biti obdelano. Dati morajo na razpolago v ta namen tudi svojo živino, orodje in vozila. *Tretji poziv pa so vsi drugi: delavci ter tudi umski delavci*. Delavce bodo porabili kjerkoli bo treba, umske delavce pa tam, kjer bodo mogli svojo nalogo uspešno izvrševati, tako na primer pri cenzuri, na pošti, pri telefonu itd. Semkaj spadajo tudi vsi dijak, ki niso še stari 18 let. Tudi ti bodo šli na delo, vendar jih bodo porabili najbolj v krajih, kjer prebivajo njihovi starši in za dela, ki so jih od doma vajeni. Pod to pomožno vojsko spadajo vsi moški od 16. do dovršenega 65. leta, če so določeni le za telesna dela, do 70. leta pa za umska dela. Kdor pa je dovolj močan, se lahko zglašil kot prostovoljec tudi, če je več ko 70 let star.

Velesojem v Ljubljani od 1. do 10. junija

pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo zelo živahen. *Stroga nevtralnost na jugovzhodu Evrope* postavlja gospodarstvo pred nove in ne vedno lahko premagljive naloge in težkoče. Stalno menjajoče se prilike zahtevajo ponovna preusmerjenja načrtov v gospodarstvu. Od podjetnika se danes zahteva, da je orientiran o trenutnem gospodarskem položaju ne samo naše države, marveč skoraj vsega sveta. Gospodarstvo ne zanima več samo industrija in trgovec, marveč je to skrb celega naroda, saj so z gospodarstvom v najožji povezanosti najbolj pereča družabna vprašanja. Ljubljanski velesojem je mnogo pripomogel, da se je ustvarila vsečna vez med producentom in konzumentom, on je prikazal uspehe domače produkcije in dosegel, da gledajo danes tudi široke plasti naroda s ponosom na naše domače gospodarsko ustvarjanje. Kakor vsako leto, bo Ljubljanski velesojem tudi letos prikazal svojo prireditvijsko ustvarjalno silo našega gospodarstva, ter z njo prepričal narod, da naša industrija in trgovina kljub vojni vihri na zapadu ni ohromela.

Razstavljal bo strojna in kovinska industrija, fina mehanika, radio, elektrotehnika, razsvetljava in kurjava, bicikli, vozovi in sport, poljedelski stroji in orodje, mlinci, lesna industrija, pletarstvo, igrače, tekstilna industrija in konfekcija, čipkarstvo, usnje in konfekcija, papir in pisarniške potrebščine, kemična industrija, fotografija, elektro-medicinski aparati, živilska industrija, stavbarstvo, glasbila, steklo, porcelan, keramika, bižuterija in različne tehnične, kemične in druge novosti. *Posebne*

svéta dolžnost. S tem varujem svoj dom, svoje domače, svojo domovino in svobodo. V teh časih se moramo prav vsi odpovedati svojim lastnim koristim in dobičku v korist države in svobode. Danes moramo marsikaj spreminiti v svojem zasebnem življenju in gledati v prvi vrsti na varnost države. *Zato ne sme biti nobenega godrnjanja, nobenega omahovanja med nami*. Tudi če letos nič ne zaslužim, tudi če moram plačati ali narediti za državo več kakor sem navadno, to me ne sme motiti. Saj delam za sebe, če varujem svoj dom. To imejmo v teh časih pred očmi.

Mi moramo vse storiti, da nas Bog obvaruje vojne. Tudi vse žrtvovati, da si ohranimo svobodo in dr-

razstave bodo pohištvo in stanovanjska oprema, avtomobili in motorna kolesa, mala obrt, „Razstava o zaščiti pred napadi iz zraka“, „Naša vsakdanja hrana“, tobačni izdelki, zobna tehnika, naša domača obrt, turizem in moda. *Vsakemu se bo izplačal ogled te gospodarske prireditve*. Šolska vodstva pa še posebej opozarjamo na obisk velesoja v zvezi z majniškimi izletom. Z namenom, da obišče velesojem, lahko vsakdo odpotuje že 27. maja v Ljubljano, lahko pa tudi kadarkoli do 10. junija, vrača pa se potem kadarkoli med 1. in 15. junijem. Če na odhodni postaji kupi poleg cele vozne karte za Ljubljano še rumeno železniško izkaznico za din 2 in obišče velesojem, ima s staro vozno karto in železniško legitimacijo brezplačen povratek.

Angleško gospodarstvo na novi poti

Angleška vlada je 22. maja objavila besedilo novega zakona o pooblastilih za primer nujne potrebe. *S tem zakonom se angleška vlada pooblašča, da izdaja odloke, po katerih se bodo vladi stavljale na razpolago vse osebe in njihova imovina, da se zagotovi narodna varnost, obramba kraljestva, vzdrževanje javnega reda, uspešno vojskovanje, preiskrba in službe, ki so potrebne v javnem življenju*. Veljavnost tega zakona se more po potrebi podaljšati za eno ali dve leti.

žavo, v kateri živimo. Če je ogenj v hiši, pustimo vsako drugo delo in bežimo gasit in reševati; če je država v nevarnosti, moramo pustiti vse osebne koristi in bežimo braniti državo. Naša država je do sedaj izven vojne nevarnosti, zato pa s tem večjim veseljem in delom doprinesimo in izpolnimo vse, kar nam država nalaga v obrambo. Je vendar tisočkrat bolje, če ne bomo letos nič zaslužili in nič pridelali, kakor pa če nas kdo napade in nam uniči dom in domovino.

Mi stojimo na straži! Naši kmečki domovi Slovenske Krajine naj bodo kakor braniki svobode in države. Vsak izmed nas mora doprinesiti svoj delež za obrambo države.

Angleški kralj Jurij govori

24. maja je imel angleški kralj Jurij v radiju nagovor na vse narode angleškega imperija na praznik „imperijalnega dne“. V svojem govoru je med drugim dejal:

Pred enim letom sem govoril narodom našega imperija iz Winnepiga v osrčju Kanade. Takrat smo imeli mir. Takrat sem vam govoril o idealih svobode, pravice in miru, na katerih je sožitje svobodnih narodov našega imperija zgrajeno. Oblaki so se sicer že zbirali, toda jaz sem trdno upal, da bomo te ideale le mogli doseči ter jim dati še bogatejši razmah, ne da bi morali trpeti tudi vojne strahote. Toda ni bilo usojeno tako. Zlo, ki smo ga neprestano in z vsem poštenim naporom skušali preprečiti, je prišlo nad nas. Naša ves je čista, kajti sedaj so se jasno, tako da se ni več mogoče motiti, razodeli dolgo pripravljene načrti, da se podjarmijo s silo vsi narodi sveta. Proti tem načrtom so bili vsi naši mirni načrti obsojeni, da se izjalovijo.

Sedaj se je začela odločilna borba. Govoril vam bom zelo odkrito, kajti v teh urah preizkušenjem vem, da ne želite, da bi vam govoril drugače. Naj nikdo ne dvomi več o tem, da ne gre samo za ozemeljska osvajanja, ki jih naši sovražniki zasledujejo. Ne, oni hočejo popolno in dokončno zrušitev tega našega imperija in vsega kar je v njem. Za tem naj bi prišlo zavojevanje vsega sveta. Ako njihova volja zmaga, bodo tudi nad nami izpolnili vse sovraštvo in krvooločnost, ki jih že sedaj kažejo.

Nismo lahko verjeli, da tako zlobni načrti nastajajo v človeškem umu. Toda čas za dvome je sedaj že davno minul. Za nas vse, ki v tem imperiju živimo, kakor tudi za vse ljudi dobre volje po vsem svetu je cilj te vojne popolnoma jasen. Je to borba na življenje in na smrt za nas vse. Ako bomo poraženi, ne bo pomenilo, da se bomo zrušili za krajšo dobo in da bomo počasi spet vstali z obnovljeno silo. Ne! Poraz pomeni popolno uničenje tega našega sveta, kot smo ga do sedaj poznali, pomeni, da bo tema za stalno padla na njegove razvaline.

Nocoj govorim vam z novo podobo tega našega imperija pred očmi. Sedaj, ko je stopil v borbo z zlom, ki ga hoče uničiti, šele vidimo njegov pomen v pravi sijajni luči. Je neka beseda, ki jo naši sovražniki proti nam uporabljajo; imperijalizem. S tem oni hočejo označiti duh nadvlade in strast po osvajanju. Mi svobodni narodi našega imperija jim vržemo to besedo nazaj v njihove zobe. Kajti oni so, ki imajo te zlobne težnje. Naš cilj je vedno bil mir, mir, v katerem bi se naše ustanove mogle razvijati, položaj naših narodov izboljšati in vsa vprašanja imperijalne uprave rešiti v duhu najboljših dobre volje. Toda ta mir so nam vzeli in sedaj hočejo uničiti vse to, kar smo si prizadevali ohraniti. Proti našemu poštenju so postavili v boj nepoštenje, proti naši zvestobi so poslali v borbo izdajstvo, proti naši pravici pa moč surove sile. V teh besedah je izraženo vse nasprotje sil, ki si sedaj stojijo nasproti. Narodi po vsem našem imperiju so se dvignili in to kaže iznad vsakega dvoma, kdo bo zmagal. Dvignili so se v upravičenem ogorčenju proti silam, ki jih sovražijo in zaničujejo. Nič ne more omajati njihove trdne volje. V popolni slogi in edinosti bodo branili svoja življenja in vse ono, kar dela življenje vredno življenja.

Nikar ne mislite, da je moje zaupanje zatemnjeno, če vam povem, ka-
(Nadaljevanje na 2. strani)

Nedela

po Riselaj tretja

Približavali so se Jezusi cestnarje i grešniki, da bi ga poslušali. Farizeji i pisarje so mrmrali govoreči: ka te grešnike k sebi jemle i je ž njimi. I povedao njim je pa eto priliko: Što z med vas, ki ma sto ovc i edno z med njih zgubi, ne ostavi devetdeset i devet v püstini i ne ide za zgubljenov, dokeč je ne najde? I gda jo najde, jo dene gori na svoja pleča radivajoči se i domo pridoči vküp zazove prijatele i sosede govoreči njim: Veselite se z menov, ar sam najšeo svojo ovco, štera je bila zgublena. Velim vam, da bo tak v nebesaj ve-kše veselje nad ednim pokoro činečim grešnikom, liki nad devetdeset devetimi pravičnimi, šteri ne potrebüjejo pokore. Ali štera žena, ki ma deset grošov, če zgubi eden groš, ne vužge sveče i ne pomete hiše i ne išče skrb-livo, dokeč ga ne najde? I gda ga najde, vküp zazove prijateljice i sosede i pravi: Veselite se z menov, ar sam najšla groš, šteroga sam zgubila. Tak bode, velim vam, radost med božimi angeli nad ednim pokoro činečim grešnikom. (Lukač 15, 1, 10.)

Molitve za mir

Vatikanska radlopostaja je oddala poziv na vse katolične na svetu, naj molijo za to, da bi zmagala ideja pravice in ljubezni, ki edina bosta odrešila človeštvo od vojnih grozot in mu zajamčila mirno bodočnost.

Po vsej Angliji so bile v nedeljo javne molitve, ki so se jih udeležile vse veroizpovedi. Člani kraljevske družine so bili v protestantski westminsterski opatiji, zastopniki vlade in dvora pa tudi v katoliški stolnici v Westminsteru.

V Parizu je bil v nedeljo dan javnih molitev Procesija se je zbrala s cerkvi sv. Genovefe, varuhinje Pariza, ter je šla v velikem krogu po pariških ulicah. Nad vhodom v cerkev je bilo izpostavljeno Najsvetejše. Najmanj sto tisoč ljudi se je udeležilo te pobožnosti.

Roosevelt je v govoru na radio 27. maja povedal: „Ponoči in podnevi prosim Boga za mir v tem ponorelem svetu. Vem, da se tudi vi vsi pridružujete tem molitvam.“

(Nadaljevanje s 1. strani)

ko nevarna je preizkušnja, pred katero stojimo. Nasprotno, zaupanje mi sije iz mojega srca prav tako svetlo, kot sije iz vaših src. Toda zaupanje samo danes ne zadostuje več. Zaupanje mora biti oboroženo s pogumom in z odločno voljo, z vztrajnostjo in z voljo do velikih žrtev. Toda to so tiste visoke srčne odlike, ki ženejo može doma in v deželah onkraj morij v dolgih neskončnih rekah sem v boj na suhem, na morju in v zraku.

V tem trenutku gredo naše misli k našim možem na bojišče in vsem tistim, ki jih ljubijo, k staršem, očetom in materam, k ženam, otrokom, nevestam. Ob njih stojijo hrabri junaki naše stare zaveznice Francije in z njimi so Poljska, Norveška, Belgija, Nizozemska, narodi, na katere mirne domovine je padla vsa strahota izdajskega neiz-zvanega napada.

V tej usodni uri se tudi mi, kakor so to delali naši očetje vsikdar, kadar so stali pred velikimi preizkušnjami, obračamo k najvišjemu Bogu. Tukaj doma v materni zemlji sem prosil, naj bo prihodnja nedelja vsenarodne molitve. Prepričan sem, da bo za mnoge od naših bratov onstran morij mogoče, da svoje molitve združijo z našimi. Pri tej priliki bomo kakor z enim srcem in z eno dušo ponižno, toda s polnim zaupanjem izročili našo stvar Bogu in ga prosili za njegovo pomoč, da bi mogli junaško braniti pravico, kot jo vidimo in razumemo.

Narodi imperija, možje in žene, ki prebivate po vseh delih sveta, prosim vas, opravljajte z velikim pogumom, z največjim, ki ste ga sposobni, vsak svoje delo, kakršnokoli je. Naj ostanejo vaša srca ponosna, vaša odločnost neomahljiva, gremo naprej k svoji veliki nalogi, složno kot en mož, s smehljajem okrog naših ust, z glavami, dvignjenimi visoko. Z božjo pomočjo bomo zmagali!

Papež o vzvišeni delavnosti Cerkve

Proti takim sumničjem Mi z apostolsko iskrenostjo izjavljamo - in vse obdržimo, kar je Naš prednik častnega spomina Pij XI. učil o oblasti Kristusa Kralja in njegove Cerkve v svoji okrožnici „Quas primas“ z dne 11. dec. 1925 -, da so Cerkvi taki nameni popolnoma tuji. Cerkev odpira svoje materinske roke človeštvu, ne da bi mu gospodovala, ampak da mu služi. Cerkev niti ne skuša, da bi nadomestila ostale zakonite oblasti na njim lastnem področju, ampak jim nudi svojo pomoč prav po zgledu in v duhu svojega božjega Ustanovitelja, „ki je hodil od kraja do kraja in delil dobrote“ (Apd 10, 38).

Cerkev oznanja in uči pokorščino in spoštovanje do svetne oblasti, ki ima v Bogu svoj vzvišeni izvor, in se pri tem ravna po nauku požjega Učenika, ki je dejal: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega“ (Mt 22, 21). Nima osvajalnih nakan in v obredih prepeva: „Kdor deli nemiljivo, ne ropa milnjivega“ (Iz himne praznika sv. Treh kraljev). Ne duši podjetnosti, ampak jo dviga k vsemu, kar je veliko in plemenito, in oblikuje značaje, ki ne preslišijo vesti. Ona, ki goji kulturo med narodi, tudi svetnega napredka ni zanemarjala, ampak se ga kot mati ponosno veseli. Angeli, ki so plavali nad zibelko učlovečene Besede, so nã čudovit način razglasili namen njenega

dela, ko so peli: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje“ (Lk 2, 14). Ta mir, ki ga svet ne more dati, je isti božji Odršenik kot sveto dediščino zapustil svojim učencem: „Mir vam zapustim, svoj mir vam dam“ (Jan 14, 27); in tako so ga prejeli milijoni in milijoni, ki so se z vsem srcem oklenili Kristusovega nauka, obseženega v njegovi dvojni zapovedi o ljubezni do Boga in do bližnjega — prejeli so ga, še ga prejemajo in ga še bodo. Zgodovina — ki jo je največji rimski govornik modro imenoval „učiteljico življenja“ (Cic., Orat. 1—9, 4) — skoro dveh tisočletij dokazuje, kako bridko resnična je beseda sv. pisma, ko pravi, da ne bo užival miru, kdor se Bogu ustavlja (prim. Job 9, 4). Kajti edino Kristus je tisti „vogelni kamen“ (Ef 2, 20), na katerem človek in družba moreta obstati in se rešiti.

Na tem vogelnem kamnu je zgrajena Cerkev, zato je sovražne sile nikdar ne bodo zrušile: „peklenška vrata je ne bodo premagala“ (Mt 16, 18); ob notranjih in zunanjih bojih le raste v moči in si množi vence svojih slavnih zmag. Nasprotno pa je vsaka zgradba, ki ni zidana na trdnem temelju Kristusovega nauka, položena na mehke pesek in se bo kmalu žalostno podrla (prim. Mt 7, 26-27). Dalje

Okrožnica Pija XII. „Summi Pontificatus“

Prisega domovinske vdanosti slovenskega katoliškega dijaštva

Slovensko katoliško dijaštvo, organizirano v Slovenski dijaški zvezi, predstaviški kulturni organizaciji slovenskega dijaštva, izroča v tem morda najbolj resnem razdobju evropske zgodovine, v razdobju, v katerem se na edinstveni način bliskovito odloča usoda temeljnih vrednot evropske krščanske omike in o sãmem golem življenju evropskih narodov, svoji ljubljeni domovini tole prisego mladih dijaških src:

Vse naše duhovne in telesne sile stavljamo v celoti brez kakršnega koli pridržka na razpolago domovini za ohranitev njene svobode, tega dragocenega sadu tisočletnega trpljenja naših predhodnih rodov.

V tem edinstvenem zgodovinskem trenutku Evrope nobenemu narodu ne sme biti merilo domovinskih žrtev zakon gospodarnosti in samoljubja, temveč samo zakon brezmejnega domovinske vdanosti in zakon hitrih odločitev.

Vsi hočemo služiti v pripravljenosti na obrambo domovinske svobode, ne le naši tovariši, ki jih veže redna državljanska vojaška obveznost.

Vsi slovenski študentje od najmlajših navzgor hočemo biti vključeni kot aktivne postavke v naš narodno-obrambni sestav. Poleg branilcev naših posvečenih meja so potrebni še

branilci na okopih proti improviziranim sovražnim postojankam v zaledju, če bi se to postojanke v danem trenutku pojavile. Slovenska katoliška dijaška mladina in z njo vse dijaštvo prosi poveljstvo naše narodne obrambne sile, naj mimo rednih vojaških obveznikov vključi v svoje obrambne načrte in račune tudi naše mlade dijaške vrste. Bolela bi nas neprosto-voljna odsotnost v pripravljenostnem sestavu, ko mora vsa domovina z vsemi razpoložljivimi silami biti pripravljena na vse.

Ako bo pa Vsemogočni Bog naši ljubljeni domovini prihranil veliko preskušnjo, ki jo v teh trenutkih preživlja toliko evropskih narodov, pa bo skupna pripravljenost vsega mladega slovenskega, hrvatskega in srbskega rodu v žrtvah domovinske ljubezni rodila blagoslov notranjega prerodenja, ki bo novo poroštvo nepremakljivosti zgodovinskega dejstva — Kraljevine Jugoslavije.

Živela velika nepremagljiva Jugoslavija!

Živel kralj Peter II.
Bog, narod, država!

Slovenska dijaška zveza

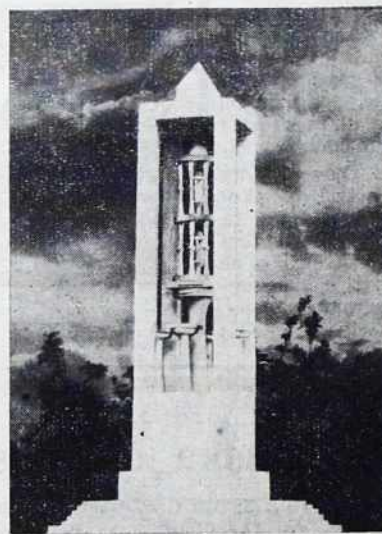
za srednješolske krožke SDZ in včlanjena akademska društva: Cirilsko društvo, SKAD Danica, AKD Kladiivo, DSKA Savica, Akad. klub Straža, AKD Veda, SKAD Zarja.

Nemci opisujejo, kako so zavzeli utrdbo 505 v Maginotovi črti

Vidno vlogo je igral pri tem poročnik Gerner, ki ga je Hitler odlikoval za ta uspeh z viteškim križem in imenoval za kapetana.

Poročilo pravi med drugim, da se oklopna utrdba 505 nahaja jugovzhodno od Villyja in severozahodno od trdnjave Montmédy ter predstavlja skrajno krilo glavnega odseka Maginotove črte. Francozi so se branili izredno junaško in žilavo. V teku ogledniških borb, ki so bile krvave za obe strani, je nemška pehota ugotovila, da je vas Villy preprežena z betoniranimi kletmi, zavetišči in majhnimi utrdbami ter predstavlja zato sprednji del Maginotove črte. Ta vas je bila zasedena po hudih borbah, v katerih so Nemci zasedli z velikimi napori hišo za hišo, klet za kletjo. Napadi pehote so morali biti večkrat prekinjeni, da je ponovno nastopilo topništvo, ki je z granatami uničevalo kleti in utrdbe. Z zavzetjem te vasi so Nemci zavzeli zunanjo zaščito oklopne trdnjave 505 ter so se pripravili za napad na to trdnjavo. General, ki je poveljeval nemškimi četam na tem odseku, je zapovedal poročniku Gernerju, naj s svojo

pionirsko četo zasede to utrdbo. Poveljnik armadnega zbora ter poveljnik divizije sta skupno z častniki svojih štabov opazovala z nekega hribočka naporno prodiranje pionirjev. Z ogledi je bilo ugotovljeno, da ima utrdba 505 dva glavna oklopna objekta, tako imenovano zavetišče ter artilerijsko kupolo. Ta dva objekta sta med seboj zvezana, s podzemeljskimi hodniki pa sta zvezana tudi s sosednimi utrdbami. Oba objekta sta bila oddaljena drug od drugega kakih 40 km, medtem ko, je prihodnja podobna utrdba bila 2 km v smeri proti Montmédyju. Vsak oklopni objekt razpolaga z štirimi oklopnimi kupolami, od katerih je ena premina, t. j. se lahko spusti. V trenutku, določenem za začetek napada, je začelo streljati nemško težko in srednje topništvo. Ogenj je bil uraganski, ter je zbrisal vso kamuflažo in očistil prostor pred utrdbo. Spremenil ga je v pusto polje, polno lijakov, ki so jih napravile granate. Nazadnje je topništvo začelo streljati neposredno proti utrdbi. Padlo je povelje: Dvigni se k naskoku! Francozi so se strahovito upirali. Divje streljanje strojniti topov iz jeklenih utrdb je dokazalo, da nemško topništvo ni mnogo zmanjšalo odporne moči utrdbe 505. Navzlic temu se je nemškim pionirjem posre-

1918 Žrtvam in borcem 1919

V Gornji Radgoni bi to nedeljo bil odkrit gornji spomenik padlim junakom in Matstrovim borcem, pa je radi prepovedi zborovanj svečanost preložena na nedoločeni čas. — Tudi mnogi iz naše Krajine so bili med temi borci: med padlimi je Vörös iz Beltinec itd. — Še živeti so: dekan Jerič, M. Kühar in drugi.

Osebnosti

S kraljevim ukazom je postavljen za ravnatelja učiteljskega v Mariboru v 4. skup. 1. stopnje dr. Fran Sušnik, dosedanji ravnatelj II. drž. realne gimnazije v Mariboru. Velikemu prijatelju naše Krajine iskreno čestitamo!

Berden Ludvik, diplomirani jurist s Kobilja, je bil nastavljen k poštni direkciji; to je prvi slučaj, da je naš domačin prišel na to važno mesto.

Karel Jakob, dozdaj učitelj veččin na soboški gimnaziji, je bil preveden za profesorja, kar s polno pravico zasluži, saj je končal umetnostno akademijo v Zagrebu. — Obema rojakoma čestitamo!

Ka je z nemškimi markami?

Rafaelova Družba v Črensovcih je sprejela prijavo za okroglo dvajseti jezer mark i prosila ministerstvo za socialno politiko pa kraljevsko banko upravo, naj te marke po klirinški banskoi cenii prevzeme država, ka delavci ne bodo kvarni. Vnogi pač neso mogli zasluženi mark domo poslati, so je prinesli. Če bi je tam pustili, bi je ne mogli domo dobiti, kak je to javila kr. banska uprava Rafaelovoi Družbi v Črensovce. Dozdaj v zadevi mark ne je dobila Družba nikšega odgovora, ne od ministerstva, ne od banovine, čeravno je rešitev urgirala. Zdaj bo predsednik Družbe ešče ednok osebno pisao na oblast v toj zadevi i proso odgovor. Kak te pride, se objavi v Novinaj.

čilo skakaje iz enega lijaka v drugi, priti do mrtvega ogla pod utrdbo in tu postaviti eksplozivno snov. Pri tem jih je ščitil ogenj nemške pehote in topništva. Prva eksplozija je dala ugoden rezultat. Jeklena utrdba, široka 2 m, izdelana iz 30 cm debelega jekla je zletela meter visoko v zrak ter s strahovitim treskom padla v svoj temeljni okvir. S tem je bil napravljen prodor ter so pionirji lahko nadaljevali s postavljanjem eksploziva. Uničujejo kupolo za kupolo ter pripravljajo prostor za nove prodore. Iz utrdbe se dviga dim in že se vidi tudi plamen. Sprednja skupina utrdb je umolknila, toda posadka se še vedno brani. Naenkrat se pojavljajo z boka težki sovražni tanki, ki so prišli na pomoč utrdbi. Nemško protiletalsko in protitankovsko topništvo je ustavilo napad, pri čemer so bili uničeni trije sovražni tanki. Pionirji so med tem časom že zasedli utrdbo, v kateri se je skrivalo sovražno topništvo, toda iz neke obrambne utrdbe še vedno streljajo strojnice. Nazadnje je bila zavzeta tudi ta utrdba. Nemci so odbili vse protinapade v teku noči na zasedeno utrdbo 505. — Novi kapetan Alfred Gerner, ki je vodil napad na utrdbo, je star šele 26 let ter je postal šele 1. aprila t. l. poročnik,

Naši stiki z drugimi državami in narodi z Nemčijo

Dr. Korošec kot predsednik glavne zadrudne zveze Kraljevine Jugoslavije je dobil vabilo nemške kmetij. organizacije, naj se udeleži velike nem. kmetij. razstave na velesjmu v Vratislavl (Breslau) na Nemškem. Z njim je potoval podpredsednik iste zveze ing. Voja Djordjevič, bivši minister. — Nemci so izdali „Belo knjigo“ v srbohrvaščini pod naslovom „Dokumenti, ki se nanašajo na angleško-francosko politiko, da se razširi vojna“. Te listine so nemške čete našle pri neki na Norveškem zajeti angleški koloni. V zbirki so fotografski posnetki teh listin, ki so pisane deloma na stroj, deloma z roko; deloma angleške, deloma francoske. Priključena je zbirka listin iz norveškega zunanega ministrstva v norveščini, ki naj dokazuje sodelovanje norveške vlade pri angleško-francoskih načrtih.

z Madžarsko

Večja skupina madžar. avtomobilistov je prišla v Beograd, kjer so jih sprejeli člani srbskega avtomobil. kluba. Na Avali so položili venec na grob neznanega junaka, na Oplencu pa na grob kralja Aleksandra. — Madžar. gospodarstveniki so pa obiskali mednarodno živinsko razstavo v Novem Sadu.

z Bolgarijo

Tudi bolgarski gospodarstveniki so obiskali X. mednarodno razstavo plemensko živine v Novem Sadu. Na razstavi so se goveda prodajala 9.000 do 10.000 Din, najlepša celo nad 20.000 Din; merjasci po 1.500—2.000 Din. Vso razstavljeno živino so vzredili naši mali in srednji posestniki, organizirani v zadrugah. — Bolgarski kmetije so tudi obiskali Oplenec in položili venec na grob kralja Aleksandra.

z Rusijo

Banska oblast v Zagrebu je po Rdečem križu započela akcijo, da se iz Sovjetske Rusije povrnejo v domovino še drugi pripadniki te banovine, ki so še od zadnje svetovne vojne ostali v Rusiji in se do danes niso mogli vrniti domov.

s Portugalsko

V portugalskem prvenstvu vodi klub FK Porto, v katerem igra tudi naša zemljaka Kodrnja in Petrak. Saj sta nam znana, ko sta hodila z Zagrečani na naša igrišča.

Seja donavske komisije

je bila v Galacu. Sodelovali so zastopniki Italije, Nemčije, Francije, Anglije in Romunije. Prvotno so obalne države ob toku Donave sklenile, da bo vsaka izmed njih na svojem ozemlju opravljala nadzorstvo nad plovo po Donavi. Madžarska je nato na nasvet Nemčije predlagala, da naj bi bilo nadzorstvo mešano. Takoj nato pa se je slišal glas Sovjetske Rusije, da tudi ona, čeprav ni obalna država Donave, zahteva sedež v tej donavski komisiji, ker je kot črnomska država zaskrbljena nad vsem, kar se dogaja na Donavi. Moskvska „Pravda“ pa je k temu pripomnila, da Sovjetska Rusija sedaj še vedno lahko postane obdonavska država, meneč pri tem zasedbo Besarabije in vsega ustja Donave ob izlivu v Črno morje.

Ka pravite na to?

Mladl dihovnik, sin Slovenske Krajine, je v nekoj cerkvi našega kraja opravil božo službo na den proščenja, oprošen od farnoga gospoda. Gda se je popoldnevi vračal domo, je srečal pri nekoj hiši čuporo mladih dečkov, ki so si tam zgučavali. Gda so opazili dihovnika, so z gučom prestali i eden je v pozdrav zdigno kranščak i opomeno drüge, naj isto včinijo. I zgodilo se je nekaj nezaslišanoga v našem kraji: mesto pozdrava se eden zdere: „Gron včesni v popa, ka bi se njemi jaz poklanjao“. — Ka pravite na to, g. urednik, ka je krivo, ka je naša mladna že tak divja postala, ka ne pozna ne Boga, ne njegovoga namestnika dihovnika, ka se cerkve ogible, ka njej je pilo i razvuzdanost vse. Ne je tu kriva mogoče najbolje tujina? Ka pravite na to?

Glasi iz Slovenske Krajine

Marijini Listi za mesec maj se s tov številkov Novin razpošlejo. Zavolo preobrnoga dela na fari, prle neso ga mogli g. Halas župnik sklenoti. Meseca junija pa pride junijska številka.

Širitelce i naročnike prav lepo prosimo, poravnajte naročnino, pol leta je tu. Delavce ne moremo plačati, ti pa brez plače ne morejo živeti. Smilujte se siromakov. — Uprava Novin.

Kelko smo potrošili lani za Novine. Točno stovdvajsetpét jezer štirinajset dinarov i 75 par. Za Marijin List pa osemdesettedno jezero štiri dnare i 72 par. — Če ne bi brezplačno delali gospodje pri listaj, nikak ne bi mogli izhajati. Kak grozovito bremen je po krajcaraj to veliko šumo vküp pobirati, še grozovitejša odgovornost pred Bogom je pa, ka neštetni še te malenkostne naročnine redno ne plačajo, jo zatajijo, jo napravijo.

S Ó B O T A

Praznik Marije Pomočnice v Martinišču je nadvse lepo uspel. Zbralo se je na tisoče vernega ljudstva tako dopoldne za sv. mašo, kakor tudi popoldne za procesijo. Vodstvo Martinišča čuti dolžnost, da se vsem, ki so pri tem prazniku sodelovali, prav iskreno zahvali. Posebno se zahvalimo tistim, ki so pleli vence, hvala za cvetje, hvala žižkovski in sobočki godbi, hvala vsem, ki so za procesijo okrasili hiže, številnim belo oblečenim deklicam in soboškemu ter kroškemu fantovskemu odseku in dekliškemu krožku prav iskrena hvala za sodelovanje! Ves ta praznik je bil goreča prošnja k Mariji Pomočnici za mir v svetu in posebno pa še v naši dragi domovini. — V nedeljo dne 19. maja je imela tukajšnja podružnica Zveze združenih delavcev stavbinskega delavstva zbor, katerega so se udeležili zastopniki delavstva iz vseh soboških in okoliških stavbinskih podjetij. Sklenjeni so bili zelo važni sklepi glede povišanja plač našega stavbinskega delavstva. Da se pa lahko ti sklepi čimprej in do kraja izvedejo, je potrebno, da se vse stavbinsko delavstvo čimprej brez izjeme organizira pri naši podružnici. Na sestanku se je obravnavalo tudi o ustanovitvi Stavnene zadruga in delavstvo je izrazilo željo, da se ta zadruga čimprej ustanovi. — Huda obsodba zaradi krive prisega. Pred okrožnim sodiščem sta se zagovarjali Marija Lepošova in Julija Novakova. Obtoženi sta bili, da sta nedavno pred sodiščem po krivem prisegli, da je Lepošin mož izročil svojemu sosedu znesek 300 din. Naknadno se je izkazalo, da ženski nista govorili resnice. Okrožno sodišče je obsodilo Marijo Lepošovo na eno leto in pol robije, Julijo Novakovo pa na eno leto in 4 mesece strogega zapora. Izrečena sodba pa še ni pravomočna.

LENDAVA

Premeščena je z naše osnovne šole v Novo mesto ga Kuntarič Jožica, ki je prek 15 let službovala v naši krajini. Bila je zelo sposobna učiteljica in dobrega srca: sodelovala je pri lendavskem dobrodelnem društvu. Sama je izjavila, da se je srečno počutila pri nas: isto ji želimo na novem mestu! — Ustrell se je sluga na srezu Lešnjak Ivan; nevarno ranjenega so odpeljali v bolnico.

Črensovci. V nedelo, 26. maja se je vršo občni zbor Hranilnice i posojilnice v Črensovcih, ali po novom zakoni vršila se je skupščina. Na to skupščini so sprejeta pravila po novom zakoni, ki se do 24. sept. t. l. morajo povsod sprejeti i zvoli se je prvi upravni i nadzorni odbor po novom zakoni. Na skupščini sta po žrebanji za k leti tudi izpadnoli dve kotrigr i upravna i dve iz nadzornoga odbora i se morata k leti znova voliti. Na skupščini so se pregledale izplačila vlog i se je na podlagi overovljenih poslovnih knjig doglalo, da je v letaj gospodarske krize, to je od l. 1930. dozdaj Hranilnica i posojilnica izplačala okroglo deset milijonov i petstojezero dinarov starih vlog. Izplačati ma samo še dobrih tri in pol milijone Din. starih vlog.

Lipovci. Lük Ivani hš. 132. je 18. maja zgorela hiša i gospodarsko poslopje. Ponesrečenoga so tri tedne pred ognjom tudi kradnoli i so njemi odnesli zabeo, meso i orem parov obleke. Občina Beltinci ga toplo priporoča smilenim srcem, da ga podpirajo. Isto včiniimo mi.

Cankova. Dne 5. maja t. l. je prejel prvi višji sv. red subdijakonata naš bogoslovec g. Anton Žilavec. V teh dneih pa bo prejel tudi dijakonat, a okoli Petrovega sv. mašniško posvečenje. Mladega levita spremimo s toplimi molitvami k oltarju Božjemu.

V. Polana. V nedelo, 2 junija je prinas proščenje. Sladko Srce Jezušovo, ki je patron cerkve, bomo prosili farniki i romarje, naj nas reši groznoga boja i nam podeli tisti mir, z šterim je po goristanenji pozdravil svoje vučenike: Mir vam bodi. V te namen ga tudi vsi k sebi vzememo po dobroj spovedi pri sv. prečiščavanji. Bože reči do nam glasili preč. g. Zadravec Matjaš, črensovski plebanoš.

Dolina. Preteklo nedeljo so gasilci imeli dobro obiskano veselico.

Filovci. Lepo smo obhajali svetek Marije Pomočnice v naši kapeli zadnjo nedeljo.

Rakičan. Vršil se je občni zbor Zveze selekcijskih društev za svetlo-lisasto pasmo.

Markovci. Prevzvišenemu je zelo ugajala pozdravna pesem, ki jo je M. Zalar posebej spisala za sprejem v naši fari Pohvalili so tudi požrtvovalnost naše male fare za lepoto hiže božje: 2 nova oltarja, nov zvon, dozidan zvonik, nov luster, 2 nova kipa.

Žižki. Ivan Horvat, 8 letni posestnikov sin je lezel po ograji in si pri padcu poškodoval roko.

Bakovci. Dva tukajšnja posestnika sta v Krogu potegnila iz Mure moško truplo. Iz vojaške knjižice je bilo razvidno, da je utopljenec 35 letni Alojz Nekrep iz Mariborske okolice. Dobil je poziv k vojaškim vajam, pa je hotel preplavati Muro in se odtegniti dolžnosti. Pri tem ga je zadela huda kazen.

† VREČIČ ROZALIJA. Smo že javili v Novinah, da je teško zbežala naša vrla širitelca v Prosečkovejci i smo jo že kak pokojno tudi zročili v molitve naročnikov. Naj povemo v spodbudo mladini, posebno deklam nekaj od pokojne. Bila je širitelca naših listov od njihovoga začetka do smrti. To je prek treseti let. I vu vseh teh letaj je služila pri ednom verti i bila svetniški zglede cele sebeščanske fare. Čeravno je ona tudi hodila v Šavonijo na delo, je prišla čista domo kak je šla. Svojega Boga zapovedi je verno spunjajala doma i v tujini. Svojem gospodarji je bila nad vse verna, zato so jo šteli med članne družine kak lastno dete. Vsa ta leta prek treseti let je presluzila pri ednom gospodarji, pri test g. Kerec Franca, šefa Borze dela. Gospod sef, nam sledeče pišejo od nje. Moram vam sporočiti žalostno vest, da je naša Rozika v petek 3. maja t. l. zvečer umrla. Pogreb je bil v nedeljo 5. maja. Ko je tabor minil, sem šel z vso družino domov na pogreb. Ves dan je lilo in je bilo zelo slabo vreme. Vendar je bilo na pogrebu zelo veliko ljudi. Pokojna je bila povsod spoštovana in priljubljena. Meni je ta bridka izguba toliko kakor če bi zgubil svojo mater. Bila mi je vdana in zvesta. Bog ji je gotovo že dal nebesa, saj je umrla na prvi petek, kakor si je vedno želela. Bila je svetnica. Tako čednostnega življenja menda nobena ženska ni živeła kakor ona. Trpela je strašne bolečine. Zadnje 4 mesece skoro nič ni mogla več spat. Pred kakimi 7 meseci je dobila v želodec neko bolezen. Zdravnik je ugotovil čir. Pomoči ni bilo. Če bi šla na operacijo bi se bilo za pomoč, tega pa ona ni hotela. Tako je morala umreti. — Te reči g. šefa za vse povejo. Našim naročnikom, tretjerednikom i vsem dobrim dušam zročimo pokojno, molitve, ki je bila zgledna tretjerednica i goreča delavka Kat akcije med delavci i poledeci z sirjenjom kat. tiska, zgleodom trdne vere, štiri je njeno mačeho i druge pripelal iz krive vere v krilo kat. Matercerkve. Rozika, molimo za Tebe, Cerki verno vdano devico, zglede delavkam, ti pa moli za nas, da po tvojem zglede okrepleni pridemo za Tebov k Jezuš.

Bogojina. Žalostno so zapeli bogojanski zvonovi zadnje slovo Šabjan Franci (po domače pückovomi Ferki), zapustil nas je v najlepši cveteči mladosti v 23 leti. Pred l. mesecem je prišao domov od vojakov. Bio je član gas. čete, njegovi tovariši so ga tudi sprevodili na večni počitek. Za pokojnim žalujejo domači, vsi sosidje in njegovi pajdaši, ar je meo na vsakega človeka ljubeznivo in prijazno reč. Naj njemi bo Vsemogočni smileni.

Kobilje. Preteklo nedeljo je bila pri nas ganljiva slovesnost prvega sv. obhajila naše šolske mladine.

Naznanila

Zadnji hip so nam brzojavili, da od l.—10. junija v Ljubljani ne bo velesajma, je preložen.

Izpitni na sobočki gimnaziji: Privatisti: 1. jun.: sprejemni izpiti in izpiti čez IV. razred, 3. jun.: izpiti čez I. razred, 4. jun.: II. in III. razred, 5. jun.: V., VI. in VII. razred. Privatni učenci, ki bodo 1. junija delali sprejemni izpit, morajo biti v gimnaziji najpozneje ob pol desetih dopoldne, učenci pa, ki bodo delali izpite čez posamezne razrede, morajo biti v šoli vselej že pred osmo uro. Redni učenci: 8. junija: popravni izpiti IV. razreda (ob osmih). 24. in 25. jun.: sprejemni izpit za I. razred. Prošnje za sprejemni izpit naj oddajo učenci od 20. do 23. jun. Priložiti je treba rojstni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli. Sprejemni izpit kot redni učenci delajo lahko samo oni učenci, ki so rojeni v letih 1927., 1928., 1929. in 1930. Prošnje kolkovati s kolkom za 10 din. Redni in privatni učenci: 10 jun.: nižji tečajni izpit (ob osmih). 12 jun.: višji tečajni izpit (ob osmih).

Za veliki romarski shod ob praznovanju Marije Pomočnice na Rakovniku v Ljubljani, ki bo v nedeljo 2. junija je dovoljena polovična vozilna na vseh progah ljubljanskega žel. ravnateljstva. Popust velja za vožnjo v Ljubljano od 31. maja do vključno 2. junija, za povratek pa od 2. junija do vključno 4. junija. Vsak romar naj kupi na vstopni postaji celo vozno karto in žel. obrazec K-13. Kupljena cela karta velja za brezplačno vrnitev proti potrdilu, ki ga bo romar dobil na Rakovniku, da se je romanja udeležil.

„Hlevski gnoj in gnojnica“ je naslov knjige, ki jo je napisal ing. Sukadolec Jožef, tajnik kmetijske zbornice. Knjiga ma 35 slik. Cena 8 Din; dobi se pri kmetijski zbornici v Ljubljani. Posestnikom jo toplo priporočamo.

Učencem meščanskih šol. Trgovinsko ministrstvo je predpisalo nova pravila o polaganju dodatnih izpitov za absolvente meščanskih šol, to je za tiste, ki se nameravajo vpisati v trgovsko akademijo ali trgovsko šolo. Po teh pravilih bodo morali polagati kandidati izpit samo iz onega predmeta, ki se ga v meščanski šoli niso učili.

Pogled po državi

V Beogradu se je 25. maja z veliko slovesnostjo vršila slava konjeniške brigade kraljeve garde. Prisostvovala sta tudi Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vis, knez namestnik Pavle.

Novi 10 dinarski kovanci iz niklja pridejo v promet od 31. maja naprej. Do 31. avgusta se umakne iz prometa stari srebrni denar po 10 Din.

Uredba o zatamniti vi je izšla 25. maja v „Službenem listu“ ban. uprave dravske ban.

Nove orglje v Cerkljah na Gorenjskem so nekaj izrednega: v njih so tudi glasovi zvonov.

Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani je zaobljubljena cerkev mesta Ljubljane v spomin na veliki potres; obenem je slovensko narodno svetišče. Oskrbujejo ga jezuiti, ki letos obhajajo 400 letnico svojega delovanja. Oba slovenska škofa, ban in ljubljanski župan so podpisali lepo vabilo za izgraditev notranjosti cerkve, posebno glavnega oltarja po načrtih nam dobro znanega umetnika Plečnika. Darujmo vsak po svojih močeh, da nas bo sv. Jožef varoval, kakor je nekaj samega božjega Sina.

V Celju je bila 28. maja veličastna proslava 39. peš polka v spomin na zmagovite boje naše vojske na Koroškem l. 1919. Proslave se je udeležilo nad 3.000 ljudi, vmes mnogi odličniki.

Vojno poročilo

Belgija je položila orožje 28. maja ob 4h zjutraj, na ukaz svojega kralja. S tem se je prenehalo vojskovati na strani zaveznikov okoli 1/2 milijona vojakov. Belgijska vlada pa je belgijski narod pozvala, naj ne sledi kralju, ampak naj se naprej bojuje skupno z zavezniki.

Prodaj

mlatilno garnituro znamke „Lanz“ od leta 1919. 10. atm. ventil štejerung stroji kakor novi. — Vprašajte pri Fritz Štefan, Lendava

Borba proti jetiki (tuberkulozi)

Kakor je prebivalstvu že znano, obstoja že 10 let v Ljubljani protituberkulozna zveza, ki si je vzela za cilj, da mora vsak na jetiki bolan Slovenec biti deležen prave strokovne nege in da se bo mogel vsak prebivalec naše banovine v potrebi zdraviti tudi v posebnih bolnicah in sanatorijih za jetične; do sedaj je bilo to mogoče le premožnim. Razen tega se ustanavljajo v vseh večjih krajih protituberkulozne lige, ki imajo to skrb, da za svoj okraj ustanovijo protituberkulozni dispanzer z rentgenom in vsemi ostalimi, potrebnimi za zdravljenje jetičnih, da dajejo najpotrebnejšim podpore itd.

V ta namen pa so potrebna sredstva — denar! Zato protituberkulozna zveza in krajevne protituberkulozne lige nabirajo člane in sredstva, to pa zlasti v času protituberkuloznega tedna, ki je za lendaški srez od 26. maja do 1. junija. Lendaški srez je v naši banovini med tistimi, ki so najbolj okuženi z jetiko in zato si protituberkulozna liga v Lendavi po svojih močih prizadeva, da čimprej nabere toliko sredstev, da se bo mogel odpreti protituberkulozni dispanzer v zdravstvenem domu v Lendavi. V tem dispanzerju se bo lahko zdravil vsak jetični iz našega sreza, brez ozira na

narodnost, vero in prepričanje. Zato pa je dolžnost vsakega, da po svojih sredstvih prispeva za protituberkulozno ligo, bogati več, siromašni manj. Zlasti pa največ prispevajo podjetja, ki zaposlujejo delavstvo.

Za pomoč pri nabiranju prispevkov so se javila skoro vsa društva in šole v srezu, ki bodo potem nabrali denar izročili ligi. Prodajali bodo listke, knjižice itd. in naj ne bo nikogar, ki ne bi žrtvoval ničesar. S tem, da podpiraš borbo proti jetiki, najbolje očuvaš samega sebe. Pri podjetjih in premožnejših pa se bo javila tudi deputacija protituberkulozne lige v Lendavi z nabiralno polo in pričakujemo, da bodo pokazali svoj socialni čut s čim večjim prispevkom v ta plemeniti namen.

Če bomo zbrali dovolj denarja, bi bilo morda mogoče že letos otvoriti protituberkulozni dispanzer, zato darujte, saj s tem darujete za sebe in svoje sonarodnjake. Pozivamo pa razen tega prebivalce, da pristopajo kot člani protituberkulozne lige v Lendavi. V to namen naj se javijo v zdravstvenem domu v Lendavi, kjer tudi lahko plačajo članarino, ki znaša za redne člane samo 12 Din letno.

Resolucije kongresa slovenskih vinogradnikov

Vinogradniki zbrani na vinarskem kongresu dne 19. maja 1940 v Lendavi prosimo vse merodajne oblasti, da podpirajo delovanje Vinarskega društva in stremjenje vinogradnikov. Posebno pa še poudarjamo sledeče potrebe:

1. Še vedno ni spolnjena naša glavna zahteva: ukinitve vsake trošarine na vino. oziroma v kolikor to ni mogoče, naj se skupna trošarina maksimira od litra na 1 din, vsekakor pa naj bi se trošarina na vino pavšalirala.

2. Prodaja vina po producentu naravnost konsumentom pa naj bo trošarine prosta. Ravno tako naj bo trošarine prosto vino pri zamenjavi vina z drugimi kmetijskimi pridelki.

3. Dokler trošarina na vino ni maksimirana, se naj zviša odstotek za gubitev v vinskih skladiščih od sedanjih 6% na leto na 10%. Ravno tako se naj zviša tudi gubitev pri prevozu vina od proizvajalca v skladišče ali iz skladišča v skladišče od sedanjih 1,5% na 5%, prizna se naj tudi gubitev ¼% mesečno gostilničarjem pri zalogi.

4. Vino, ki ga razstavljajo vinogradniki na vinskih razstavah in sejmi, katere prirajo vinogradniške organizacije, naj bo trošarine prosto, če se to vino ne prodaja.

5. Uredba o zaščiti vin se naj čimprej uveljavi.

6. Z vsemi možnimi javnimi sredstvi naj se podpre in pospeši ustanavljanje kletarskih zadrug poyvod, kjer je potreba in so danj za to pogoji. Pri zidavi zadrugnih kleti se naj ne delajo prevelike ovire, ki akcijo naravnost onemogočajo.

7. Zakon o vinu se naj najstrožje izvaja, namesti se naj zadostno število kletarskih nadzornikov, da bo kontrolna služba uspešnejša.

8. Promet z raznimi umetnimi pijačami se naj prepove ali vsaj visoko obdavi.

9. Iz kreditov za pospeševanje vinogradništva se naj dotirajo banovinskim trsnicam večje vsote, da bo omogočena cenejša oddaja cepilnih trt določene trsnega izbora. Banovinske trsnice morajo vinogradni-

štvo pospeševati, ne glede na njih lastno rentabilnost ter morajo s užitji za vzor trsnicarstvu.

10. Izvaja naj se strogo kontrola trsnic. Zakotne trsnice morajo izginiti.

11. Izvrši naj se revizija trsnega izbora za Slovenijo ter na to izda knjiga „Trsni izbor“ v besedi in silki.

12. Trsni izbor za Prekmurje naj se ponovno prouči in krajevnim razmeram primerno dopolni z odgovarjajočimi sortami, ki se naj predhodno preizkusijo.

13. Čim prej se naj uveljavi že pripravljena uredba o sanaciji vinogradništva, popravljena po predlogih Vinarskega društva in kr. banske uprave. Obenem je poskrbeti za čim strožje izvajanje te uredbe. Sporedno s tem se naj s posebno sistematično akcijo omejijo oziroma iztrebijo samorodnice.

14. Za vodstvo obnove vinogradov naj se namesti zadostno število vinarskih inštruktorjev in nadzornikov, zlasti se naj namesti v Ljutomeru, Ormožu, Brežicah, Krškem, Novem mestu, Šmarju pri Jelšah, Konjicah in Črnomlju.

15. Formalnosti pri odobritvi prošenj za brezobrestna posojila pri obnovi vinogradov se naj poenostavijo in rešitve pospešijo.

16. Za pobiranje cen modri galici naj se izvedejo svoječasno sprejeti sklepi o osnovanju zadrugne tvornice za galico.

17. Vse podpore iz javnih sredstev naj se podeljujejo predvsem organiziranim vinogradnikom.

18. Divji zajec je preteklo zimo napravil v vinogradih zelo veliko škodo. Priključujemo se akciji sadjarjev ter zahtevamo, da se zajca s spremembo lovškega zakona proglašajo za nezaščiten divjačino.

19. Po vzorcu drugih naprednih vinarskih krajev v sosednjih državah se naj tudi pri nas začne s sistematično odbiro ali selekcijo vinske trte. Da bo uspeh popoln je poleg izvajanja splošne selekcije nujno potrebno začeti z vzgojo klonov. Pri izvajanju omenjene akcije pa je potrebna izdatna finančna pomoč banovine, ki jo naj blagovoli v ta namen zagotoviti.

in najlepše rože je znala tkati v prte. Od zore do mraka je bila pri statvah. Lica so ji rdela, oči se zaiskrile, če je iznašla še lepšo, še nežnejšo rožico.

Pri delu jo je opazoval domači sin Jože. Vedno bolj mu je ugajala, ko je s tako vnemo tkala cvetice v platno, ki jih sedaj ni, razen onih ledenih na oknih. Tako lepa in bela je v obraz in svetli kodri ji silijo iz rdeče nazaj zavezane rute. Ko je prišel večer, jo je počakal zunaj.

„Tako temno je!“ ji je dejal. „Spremil te bom, da te ne bo strah! Ali smem?“

Najprej se ga je ustrašila, potem je pa rekla: „Da“. To se je ponavljalo vsak večer in še prav ji je bilo, da je ni bilo strah.

Toda nekoč, ko je bila globoko sklonjena pri statvah in mame ni bilo v hiši, je začutila na sebi neki oster pogled. Nehote se je zvrnila in pogledala okrog sebe. Zgledala je črne Jožijeve oči, ki so nepremično strmele vanjo in neki neznani lesk je bil v njih, da je Ilonko streslo. Sedaj jo je postalo strah pred njim. Ko jo je zvečer zopet počakal, ga je odrinila v stran.

„Ni treba, da me spremljaš“ je izdala iz sebe in zbežala.

* Za dneve spomladanskih sadežev *

ZALAR MARIJA

Mešano sadje v rumu. Ko začne sadje dozorevati, vzemi prvo dozorelo sadje in ga naloži v srednje velik kozarec, morda za 2 litra vsebine. V ta kozarec pride od vsakega sadja le nekoliko, tako, da bo vse sadje zlasti rano sadje v kozarcu. Prve so rdeče jagode in velike plemenite vrstne jagode. Daj jih v kozarec za eno šalico, potrosi vmes sladkorja in nalij toliko ruma, da bo ves sad pokrtil. Potem pridejo maline, ribizelj, brusnice, češnje bele in črne ali rdeče hruštavke, marelice, breskve, ringlo, slive in vse kar imaš. Vedno se menja sadje, sladkor, rum. Ko je kozarec poln, ga prav dobro zapri s pokrivalom iz stekla in postavi na zračen prostor. Če pokrivalo ni na vijak z gumijem ob robu, moraš rob s pečatnim voskom izdelati, da zrak ne bo prodiral v kozarec. Če vzameš samo pergament papir, ga vtakni v vrelo vodo in ga zopet obriši, preden zavežeš. Tako lažje zavežeš in papir skupaj pade, je bolj neprodiren. Toda pergament papir ni zanesljiv za ono sadje, ki je v rumu, ker dopušča izhlapevanje. V teku časa se to zelo pozna. Tudi če se v jesih shranja zelenjava že v enem mesecu shlapeva skozi pergament in treba jesih oziroma sadju rum dolivati, da ne splesne sad. Pergament je le za trde mezge, sadne žolice, ki ne izhlapevajo dosti, po vrhu pa so še potrošene s sladkorjem ali oblite z 1 cm visoko s ceresom, z voskom, z lojem ali s prekuhanim maslom. Bolje narediti le malo, ki se bo v dobrem kozarcu držalo, kot mnogo, ki se bo v slabem stanju skvarilo. Po gornjem navodilu sadje ne pride na zgubo, se pa tudi nič v soperi ne kuha in ostane v rumu, kot je bilo surovo vloženo. Niti se ne daje na sonce. To je nemško: Herrentopf, Italijansko: tutti fruttii (vse sadje). Prav dobro bo tudi, če sladkor preje prav gosto pokuhaš in sladkornino po sadju polivaš; ko se lepo razlije, potem pa še rum naliješ. Seveda zaporedno sadje, sladkornina, rum itd. Od višenj in češenj porazi peceljčke, a ne odtrgaj jih, naj ostanejo komaj vidni, 5 mm dolgi. Slive, breskve in marelice olup, da prodira sladkor in rum v sadje. Tudi jih razpoloviči, ker so velike. Manjše sadje obdrži peške, ki dajo kompotu aromatičen duh. Grozdje odreži le v male vršičke. Slivovka, češnjeva palinka je tudi dobra. Ali pa sladkorna voda z dišavami. To pa večkrat odlij iz sadja in vedno pokuhaj ter polivaj mrzlo. Tudi pristno belo vino je dobro vmes. Še bolje se vse to drži, če sladkor prevreš, a vsako mora imeti svojo sladkornino, da se okus ne skvari. Potem nazadnje od vsega kuhanega sadja sladkornino zmešaj, dolij ruma ali vina in še sladkorja in polivaj vloženo sadje. Povprečno porabi na 1 kg sadja 1 kg sladkorja. Polovico ga pokuhaš, polovico surovega potrosiš na sadje. Lupine olupš od sliv, marelic, breskev, če jih s kropom poraziš.

Fini češnjev štrukelj. Naredi testo iz moke, tople vode, soli in 1 žlico finega olja, da se lepo povleče testo, a ne bučnega. Namesto olja ne jemlji masti, ker naredi pecivo težko. Tudi ne jajca, niti rumenjaka, ne putra v testo, ker vse to ne spada v štrukelj, ki je zelo lahek in fin kot torta. Testo naj počiva pol ure. Potem naredi jajčno kremo od 5 rumenjakov, 5 žlic sladkorja, le ene žlice surovega masla (zmočaja) pa če tega ni, bo tudi dobro. Le, da je jajčna krema. V kremo daj trd sneg od 4 beljakov, smetane pa nič, ker so češnje vodene. Pripravi tudi drobtinice od žemlje, a jih ne smeš prepražiti na maslu, ne na masti, ker bo s prepraženimi pecivo težko. Ta štrukelj pa spada bolj v slašičarno, kot v skupino močnih jedil. Konečno razvaljaj testo, tanko kot svila, pomazi kremo in po kremi potrosi češnje brez pešk. Bele ali črne oboje so dobre. Potrosi še cukur in drobtine, zavij in peci na pomazanem pekaču. Polivaj s putrom, da se ne bo žgala skorja po vrhu. Peci počasi, svetlo.

Češnje v jesihu. Zavri za 5 kg češnje tritret litra vinskoga jesiha, pol litra vode, eno in pol kile cukra. Naloži sadje v porcelanasto posodo ali v močno glaziran

ionec, ki jesiha ne naredi črnega. (Steintopf.) Polij sadje z vrelim jesihom, vodo in cukur si itak skuhalo z jesihom. Drugi dan odlij in sok pokuhaj, dodaj sladkorja pol pesti, da se tudi pokuha. Zopet polij na češnje. Ko tretji dan ta sok prevreš, naj parkrat še češnje prevro v tem soku, a zaporedno, ne vse naenkrat. Potem sadje naloži v kozarec, pokuhaj zopet sok, močno ocukraj in nalij ohlajeno na sadje ter zaveži kozarec. Tudi slive in višnje tako pripraviš. Če sliv ne olupš, jih s pletilko preluknjaj, da bo sladkornina prodrla do sadnega mesa. Če pa samo na soncu variš češnje, višnje in drobno sadje, večkrat kozarec prezibljaj, da se sladkornina giblje v sadje. — Če ljubiš dišave, daj vmes cimet in klinčke. A najboljši je lastni okus brez primesi.

Marmelada iz rdečih jagod. Rdeče jagode se ne kuhajo. Na 1 kg rdečih jagod vzemi 1 kg sladkorja v prahu. Jagode zdrozga in polagoma dodaj sladkor. Mešati moraš celi dve uri. Mešaj v porcelanasti skledi z leseno žlico. Potem ko je res lepa marmelada, jo nepolni v kozarec. Te jagode se nič ne kuhajo. Tudi v soperi se ne dajejo. Zato pa dišijo še pozimi, kot bi jih prinesla iz gozda. Hrani jih na zelo mrzlem, zračnem prostoru. Na sonce ne dajaj te marmelade.

== MALO ZA SMEH ==

Dobro ga je obrisala. Micka pride v trgovino in izbere blago. „Koliko stane meter“, vpraša pomočnika, o katerem je vedela, da je do ušes zaljubljen vanjo. Pomočnik: „En sam poljub!“ — Micka: „Potem mi odrežite tri metre! Plačala bo pa moja stara mama.“

CENE

živine in kmetijskih pridelkov v Soboti

Biki I. vrste 7—7,50, II. 6, III. 5, telice I. vrste 7, II. 6, III. 5,50, krave I. vrste 4, II. 3,50, III. 2,75, teleta I. vrste 6, II. 5,50, prašiči špeharji 14, pol debeli 12—13 din za kg žive teže. — Goveje meso II. vrste prednji del 12, zadnji 14, svinjina 16, slanina 18, svinjska mast 19, čisti med 18—20, goveje surove kože 15, telečje 16 din za kg. Pšenica 2,40, žito 2, oves 1,90, koruza 1,90, grah 4—5, krompir 1,30, seno 1,30, slama 0,65, moka: pšenična 4, koruzna 3,10, ajdova 3,80 din za 1 kg. — Drva 70—125 din za kub. meter, belice 0,70 din komad, mleko 1,50 din liter, surovo maslo 30 din za 1 kg.

PENEZ

London 1 funt 173—217 Din Pariz 100 frankov 98—110 Newyork 100 dol. 4424—5520 Nemška marka 14,70—14,90

Pošta

Jančarič Štefan, Noršinci. Horvat Mariji je od lanske naročnine ostalo na letos 5,25 din telko menje van letos plača. Trem Mijatčinčarom. Dajte si prek Băcovoga mlina napeleti elektriko, ka nete zabavaj silili po petrol na Vogrsko, ka ga tam še telko nega kak pri nas. Izseljenki v Franciji. V dobri molitvi spoznaš, ali te Bog res kliče v samostan. Molim za-te in se Ti v molitev priporočam.

Pristna

ljutomerska vina

kupujte le pri
Vinarski zadrugi v Ljutomeru

Cena oglasov:

Cela stran 800 Din, pol strani 400 Din
Mali oglasi 15 Din
Poslano med tekstom vsaka beseda 2 Din

Strto življenje

Prišla je k nam s prijateljico. Komaj šest let ji je, pa je pravo nasprotje svoje prijateljice in drugih otrok. Ne zna skakati, ne zna se igrati, niti kričati. Vedno je tiha in mirna. Z velikimi črnimi očmi samo opazuje, ne reče pa nič. Morda se v tej mali glavici že sedaj prebujajo spoznanje: Vzeli so mi najdražje — očeta in mater.

„Ilonka, kje je mama?“ jo nehote vprašam.

„V Franciji.“

„Kako je ime očetu?“

„Joži“, odvrne mirno. Tako jo izprašujejo vedno in povsod, kamor pride, čeprav so jo že nešteto vprašali. Zdelo bi se ji čudno, ako je ne bi. Zato odgovarja na vprašanja kakor avtomat: točno in ne misleč, kaj pomenijo.

Bilo je pred sedmimi leti pozimi. Drašova mati so postavili statve v hišo. Prejšnje leto je zrastle dosti lanu in konoplje, zato so imeli sedaj veliko klopčičev preje. Ker vsega niso zmogli stikati sami, so najeli Jožkovo Ilonko, da jim je pomagala. Ona je imela najbolj urne prste za tako reč

A Joži se ni dal odgnati. Drugič jo je prijel za roko in ji dejal:

„Čemu bežiš? Ne čutiš li plamena, ki mi žge srce. Ne veš li, da te ljubim bolj kot vse na svetu. Povej, zakaj bežiš. Morda ljubiš koga drugega? Povej mi, kdo je. Stri bi gal!“ je dejal in stisnil zobe, da so zaškripali, kakor mlinski kamni, če pride pesek med nje.

Zastonj se je branila Ilonka. Val ljubezni je zajel tudi njo in jo odnesel s seboj. Poigraval se je z njo kot z orehovo lupino in jo nato — izpustil.

Ko je Jožiju prvič zaupala svojo skrivnost, jo je tiho poljubil, rekel pa ni nič. Nič hudega ni slutila. Ni vedela, da se bije med materjo in sinom Jožijem večni boj. Mati mu je branila, ker je bila Ilonka preuboga.

„Ti si še mlad, dobil boš boljše in bolj bogato“, mu je ponavljala in — zmogala.

Proti Ilonki je postajal vedno hladnejši. Ko ga je nekoč vprašala, kaj bo s poroko, ji je odvrnil:

„Taka vendar ne moreš iti pred oltar. Počakajva malo! Nič ne škodi, če je mali na svetu. Si bova nekaj pripravila. Potem bova šla.“

Več ga ni izpraševala, saj mu je zaupala. Niti pred ljudmi je ni bilo več tako sram.

Tedaj pa, ko je zavekala mala Ilonka poleg nje na postelji, je poslala po njega. Ni ga bilo. Le njegova mati je odgovorila:

„Nič si ne misli, da si ga s tem ujela, mojega sina. Preveč si uboga za nas!“

Kakor meč jo je zadelo v njeno občutljivo srce in je dejala: „Še verujem v svoje delavne roke. Ne bojim se dela, ne sveta. Grem, da ne umrjem od sramote“, je dodala tiho in je odšla — v Francijo, služiti kruh za malo Ilonko in sebe.

Joži je taval okrog nekaj časa kakor pijan. Potem mu je odleglo. Začel je hodit zdaj k eni, zdaj k drugi, a vsaka mu je dejala:

„Le pojdi k oni, ki si je naredil krivico!“ Jožija je to silno bolelo in je začel očitati materi. Pustil je dekleta ter začel pisati v Francijo, Ilonki. Na prva pisma ni odgovorila. Ni mogla.

Morda prideta še kedaj skupaj, ali njuno pravo življenje je — strto.

H a n a